

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2021. február 24.*

„Előzetes döntéshozatal – Menekültügy és bevándorlás – 2008/115/EK irányelv – 3., 4., 6. és 15. cikk – Valamely tagállam területén jogellenesen tartózkodó menekült – Egy másik tagállamnak történő átadás céljából elrendelt őrizet – Menekült jogállás e másik tagállamban – A visszaküldés tilalmának elve – Kiutasítási határozat hiánya – A 2008/115 irányelv alkalmazhatósága”

A C-673/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Raad van State (államtanács, Hollandia) a Bírósághoz 2019. szeptember 11-én érkezett, 2019. szeptember 4-i határozatával terjesztett elő az

M,

A,

a **Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid**

és

a **Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,**

T

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: E. Regan tanácselnök, K. Lenaerts, a Bíróság elnöke, az ötödik tanács bírójaként eljárva, M. Ilešič, C. Lycourgos (előadó) és I. Jarukaitis bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2020. július 9-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- M képviseletében A. Khalaf és H. Postma advocaten,
- T képviseletében J. van Mulken advocaat,

* Az eljárás nyelve: holland.

- a holland kormány képviselőjében M. Bulterman, P. Huurnink és C.S. Schillemans, meghatalmazotti minőségben,
  - az észt kormány képviselőjében N. Grünberg, meghatalmazotti minőségben,
  - a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
  - az Európai Bizottság képviselőjében C. Cattabriga és G. Wils, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2020. október 20-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 348., 98. o.) 3., 4., 6. és 15. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az M, A, T és a Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (igazságügyi és biztonsági államtitkár; a továbbiakban: államtitkár) között folyamatban lévő jogvitákban terjesztették elő, amelyek tárgya azon kár esetleges megtérítése, amely e személyeket a Hollandiából egy másik tagállamba történő kiutasításuk céljából elrendelt őrizetbe helyezésük folytán érte.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2008/115 irányelv

- 3 A 2008/115 irányelv (2), (4) és (5) preambulumbekkezdése a következőket mondja ki:
  - „(2) Az Európai Tanács 2004. november 4–5-i brüsszeli ülése sürgette egy közös normákon alapuló hatékony visszatérési és hazatelepülési politika létrehozását annak érdekében, hogy az érintett személyek emberséges módon, és emberi [helyesen: alapvető] jogaik és méltóságuk teljes mértékű tiszteletben tartása mellett térhessenek vissza [helyesen: térhessenek vissza hazájukba].
- [...]
- (4) A jól szervezett migrációs politika elengedhetetlen elemeként átlátható és igazságos [helyesen: egyértelmű, átlátható és igazságos] közös szabályokat szükséges rögzíteni a hatékony visszatérési politika biztosítása céljából.
- (5) Ennek az irányelvnek olyan horizontális szabályokat kell létrehoznia, amelyek alkalmazhatók minden olyan harmadik országbeli állampolgárra, aki valamely tagállamban érvényes beutazási, tartózkodási vagy letelepedési feltételeknek nem, vagy már nem felel meg.”

4 Ezen irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ez az irányelv megállapítja a tagállamok által alkalmazandó, a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatéréséről szóló közös normákat és eljárásokat, összhangban a közösségi jog általános elveiként szereplő alapvető jogokkal és a nemzetközi joggal, beleértve a menekültek védelmét és az emberi jogi kötelezettségeket.”

5 Az említett irányelv 2. cikke a következőket írja elő:

„(1) Ez az irányelv a valamely tagállam területén illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra alkalmazandó.

(2) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák ezt az irányelvet azokra a harmadik országbeli alábbi állampolgárokra [helyesen: azokra a harmadik országbeli állampolgárokra]:

a) akiktől [a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexének (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) 13. cikkével összhangban megtagadták a beutazást, vagy akiket az illetékes hatóságok valamely tagállam külső határának szárazföldi, tengeri vagy légi úton történő illegális átlépése kapcsán fogtak el vagy tartóztattak fel, és akik ezt követően nem kaptak engedélyt vagy jogot az adott tagállamban való tartózkodásra;

b) akiket a nemzeti jogszabályok szerint büntetőjogi szankcióként vagy büntetőjogi szankció következményeként utasítanak ki, vagy akik kiadatási eljárás alatt állnak.

(3) Ez az irányelv nem alkalmazandó a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 2. cikk (5) bekezdésében meghatározott, szabad mozgáshoz való közösségi jogot élvező személyekre”.

6 Ugyanezen irányelv 3. cikkének szövege a következő:

„Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározások érvényesek:

[...]

2. »illegális [helyesen: jogellenes] tartózkodás«: olyan harmadik országbeli állampolgár jelenléte valamely tagállam területén, aki a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 5. cikkében meghatározott beutazási feltételeknek vagy az adott tagállamban érvényes egyéb beutazási, tartózkodási vagy letelepedési feltételeknek nem vagy már nem felel meg;

3. »kiutasítás«: egy harmadik országbeli állampolgár visszatérési folyamata, függetlenül attól, hogy visszatérési kötelezettség önkéntes teljesítéséről vagy kitoloncolásról van szó:

- a származási országába, vagy
- egy tranzit országba közösségi vagy kétoldalú visszafogadási megállapodásoknak vagy egyéb megegyezéseknek megfelelően, vagy
- más harmadik országba, ahova az érintett harmadik országbeli állampolgár önkéntesen vissza kíván térni és amely őt befogadja;

4. »kiutasítási határozat«: közigazgatási vagy bírósági határozat vagy intézkedés, amely valamely harmadik országbeli állampolgár tartózkodásának jogszerűtlenségét [helyesen: jogellenességét] megállapítja vagy kimondja, és visszatérési kötelezettséget állapít meg vagy mond ki.

[...]”

7 A 2008/115 irányelv 4. cikkének (3) bekezdése értelmében:

„Ez az irányelv nem sérti a tagállamok jogát arra, hogy olyan rendelkezéseket fogadjanak el vagy tartsanak fenn, amelyek kedvezőbbek azokra a személyekre nézve, akikre ezen irányelv vonatkozik, feltéve, hogy az ilyen rendelkezések összeegyeztethetők ezzel az irányelvvvel.”

8 Ezen irányelv 5. cikke a következőket mondja ki:

„Az irányelv végrehajtása során a tagállamok megfelelő figyelmet fordítanak

- a) a gyermek mindenekfelett álló érdekeire,
- b) a családi életre,
- c) az érintett harmadik országbeli állampolgár egészségi állapotára,

és tiszteletben tartják a visszaküldés tilalmának elvét.”

9 Az említett irányelv 6. cikke így rendelkezik:

„(1) A tagállamok a (2)–(5) bekezdésben említett kivételek sérelme nélkül a területükön illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozóan kiutasítási határozatot adnak ki.

(2) A valamely tagállam területén illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó és egy másik tagállam által kibocsátott érvényes tartózkodási engedéllyel vagy tartózkodásra jogosító egyéb engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgároknak haladéktalanul távoznuk kell az engedélyt kibocsátó tagállam területére. Amennyiben az érintett harmadik országbeli állampolgár nem teljesíti ezt a kötelezettséget, vagy ha a közrend érdekében vagy nemzetbiztonsági okokból szükséges a harmadik országbeli állampolgár azonnali távozása, az (1) bekezdés alkalmazandó.

[...]”

10 Ugyanezen irányelv 15. cikke a következőket írja elő:

(1) A tagállamok – kivéve, ha a konkrét esetben más elégséges, de kevésbé kényszerítő intézkedés is hatékonyan alkalmazható – kizárólag a kiutasítás előkészítése és/vagy a kitoloncolás végrehajtása céljából őrizetben tarthatják a kitoloncolási eljárás [helyesen: kiutasítási eljárás] alatt álló harmadik országbeli állampolgárt, különösen, ha:

- a) fennáll a szökés veszélye, vagy
- b) a harmadik ország érintett állampolgára meghiúsítja vagy akadályozza a kiutasítás előkészítését vagy kitoloncolási eljárást.

Az őrizetnek a lehető legrövidebbnek kell lennie, és csak addig tartható fenn, amíg a kitoloncolási intézkedések folynak, és kellő körültekintéssel végrehajtásra kerülnek.

[...]”

A holland jog

A Vreemdelingenwet (a külföldiek jogállásáról szóló törvény)

- 11 A 2000. november 23-i Vreemdelingenwet (a külföldiek jogállásáról szóló 2000. évi törvény; Stb. 2000, 495. sz.) a 2008/115 irányelv holland jogba történő átültetésének céljából 2011. december 31-i hatállyal módosított változatának (a továbbiakban: Vw 2000) 59. cikke (2) bekezdésében ekként rendelkezik:

„Ha a külföldi állampolgár kiutasításához szükséges dokumentumok rendelkezésre állnak, vagy rövid időn belül rendelkezésre fognak állni, a közrend érdekében a külföldi állampolgárt őrizetbe kell venni, kivéve ha a Vw 8. cikkének a)–e) és l) pontja alapján jogszerűen tartózkodott Hollandia területén”.

- 12 A Vw 2000 62a. cikke az alábbiakat mondja ki:

„(1) A miniszter írásban tájékoztatja azt a külföldi állampolgárt, aki nem valamely tagállam állampolgára, és nem, vagy már nem tartózkodik jogszerűen Hollandia területén, hogy köteles Hollandiát önként elhagyni az e kötelezettség teljesítésére rendelkezésre álló határidőben, kivéve ha:

[...]

b. a külföldi állampolgár rendelkezik másik tagállam által kibocsátott érvényes tartózkodási engedéllyel vagy tartózkodásra jogosító egyéb engedéllyel. [...]

(3) A 62a. cikk (1) bekezdésének b) pontjában említett külföldi állampolgárt kötelezni kell az érintett tagállam területére történő haladéktalan visszatérésre. Amennyiben a külföldi állampolgár nem teljesíti ezt a kötelezettséget, vagy ha a közrend érdekében vagy nemzetbiztonsági okokból szükséges a külföldi állampolgár haladéktalan távozása, vele szemben kiutasítási határozatot kell hozni.”

- 13 E törvény 63. cikke a következőket írja elő:

„(1) Az a külföldi állampolgár, aki nem jogszerűen tartózkodik Hollandiában, és a jelen törvény által előírt határidőn belül önként nem távozott Hollandiából, kiutasítható.

(2) Kiutasítás elrendelésére a miniszter rendelkezik hatáskörrel.

[...]”

- 14 Az említett törvény 106. cikke értelmében:

(1) A Vw 106. cikke alapján, ha a bíróság szabadságelvonással járó intézkedés megszüntetését rendeli el, vagy ha e szabadságelvonást az intézkedés megszüntetése iránti kérelem vizsgálata előtt már megszüntették, a külföldi állampolgár részére az államot terhelő kártérítést ítélni lehet meg. A kár magában foglalja a nem vagyoni kárt [...]

(2) Az (1) bekezdést analógia útján alkalmazni kell, ha az Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (az államtanács közigazgatási bíraskodási csoportja) rendeli el szabadságelvonással járó intézkedés megszüntetését.”

A Vreemdelingencirculaire

- 15 A Vreemdelingencirculaire 2000 (a külföldiekről jogállásáról szóló 2000. évi körlevél) A 3/2. cikkének 2019. január 1-jéig alkalmazandó változata az alábbiakat mondta ki:

„Ha a kiutasítási határozat meghozatala ellentétes a nemzetközi kötelezettségekkel (a visszaküldés tilalmával), a határellenőrzésért vagy a külföldiek ellenőrzéséért felelős tisztviselő nem hozhat kiutasítási határozatot.

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 16 Az államtitkár 2018. február 28-i, 2018. június 13-i és 2018. október 9-i határozatával az M, A és T által Hollandiában, nemzetközi védelem iránt benyújtott kérelmeket mint elfogadhatatlanokat elutasította azzal az indokkal, hogy e személyek, akik harmadik országok állampolgárai, már menekült jogállással rendelkeznek egy másik tagállamban, nevezetesen a Bolgár Köztársaságban, a Spanyol Királyságban és a Németországi Szövetségi Köztársaságban.
- 17 Az államtitkár ugyanezen határozataival a Vw 2000 62a. cikkének (3) bekezdése alapján felszólította az említett személyeket, hogy haladéktalanul távozzanak az ezen jogállást számukra biztosító tagállam területére. Mivel e személyek egyike sem tett eleget e felszólításnak, az államtitkár a Vw 2000 59. cikkének (2) bekezdése alapján elrendelte e személyek őrizetét az érintett tagállamoknál kényszer alkalmazásával történő átadása céljából. Ezt követően e személyeket kényszer alkalmazásával visszaküldték az említett tagállamokba, miután ez utóbbiak nyilatkoztak arról, hogy készek őket befogadni.
- 18 M, A és T keresetet indított a rechtbank Den Haag (hágai bíróság, Hollandia) előtt, lényegében arra hivatkozva, hogy őrizetbe vételüket kiutasítási határozat meghozatalának kellett volna megelőznie a Vw 2000 62a. cikkének (3) bekezdése értelmében, amely a 2008/115 irányelv 6. cikkének (2) bekezdését ülteti át a holland jogba. M és A keresetét a bíróság elutasította. T keresetének a bíróság helyt adott.
- 19 M és A fellebbezést nyújtott be a rechtbank Den Haag (hágai bíróság) határozatával szemben a Raad van State (Államtanács, Hollandia) előtt. Az államtitkár ugyanígy járt el a T-vel szembeni ügyben.
- 20 A kérdést előterjesztő bíróság, miután megjegyzi, hogy az előtte folyamatban lévő jogviták tárgyát kizárólag az képezi, hogy M, A és T esetlegesen jogosult-e az őrizetben tartásával okozott kár megtérítésére – hangsúlyozza, hogy e jogviták kimenetele attól függ, hogy ellentétes-e a 2008/115 irányelvvvel az, ha az államtitkár a Vw 2000 62a. cikkének (3) bekezdése értelmében vett kiutasítási határozat meghozatalát mellőzve, egy másik tagállamnak történő átadásuk biztosítása céljából a Vw 2000 59. cikkének (2) bekezdése alapján vesz őrizetbe az alapeljárásban szereplőkhöz hasonló harmadik országbeli állampolgárokat.
- 21 A kérdést előterjesztő bíróságban először is felmerül az a kérdés, hogy a jelen ügyben a 2008/115 irányelvet kell-e alkalmazni.
- 22 E tekintetben e bíróság kiemeli, hogy az alapügyekben szereplő harmadik országbeli állampolgárok, mivel jogellenesen tartózkodnak Hollandia területén, a 2008/115 irányelv – ugyanezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdése által meghatározott – hatálya alá tartoznak. E bíróság rámutat továbbá, hogy ezen irányelv 6. cikkének (2) bekezdése az olyan, jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok helyzetét szabályozza, akik, a jelen üggyhöz hasonlóan, jogosultak ugyanakkor valamely más tagállam területén tartózkodni, és azt írja elő, hogy amennyiben e személyek megtagadják az e másik tagállamba való haladéktalan visszatérést, kiutasítási határozatot kell velük szemben hozni.

- 23 Ugyanakkor, az olyan harmadik országbeli állampolgárokkal szemben, akik, mint a jelen ügyben, menekült jogállással rendelkeznek valamely másik tagállamban, nem hozható a származási országukba történő kiutasításra vonatkozó határozat, tekintettel a visszaküldés tilalmára, amelyet a 2008/115 irányelv végrehajtása során tiszteletben kell tartani. Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság szerint nem lehetséges M, A és T esetleges visszatérése egy tranzit országba, és e személyek nem fejezték ki azon szándékukat sem, hogy önként valamely másik harmadik országba térjenek. Az említett irányelv értelmében kiutasítási határozat tehát nem hozható.
- 24 Ilyen körülmények között e bíróság úgy véli, hogy tekintettel a 2008/115 irányelv (5) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 1. cikkének és 3. cikke 3. pontjának a rendelkezéseire, nem kizárt, hogy ezen irányelv rendelkezései nem alkalmazhatók az alapügyben szereplő harmadik országbeli állampolgároknak kényszer alkalmazásával olyan harmadik országnak történő átadása esetén, amelyben nemzetközi védelmet élveznek. Ebben az esetben ezen állampolgárok őrizetbe vétele tekintetében teljes egészében a nemzeti jog az irányadó.
- 25 A kérdést előterjesztő bíróság másodsor azt a kérdést veti fel, hogy amennyiben a 2008/115 irányelvet mégis alkalmazni kellene az előtte folyamatban lévő jogvitára, a szóban forgó nemzeti gyakorlat igazolható-e az említett irányelv 4. cikkének (3) bekezdése szerinti kedvezőbb nemzeti intézkedés címén.
- 26 E körülmények között a Raad van State (államtanács) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Ellentétes-e a 2008/115 irányelvvvel, különösen annak 3., 4., 6. és 15. cikkével, hogy az olyan külföldi személyt, aki valamely másik [európai] uniós tagállamban nemzetközi védelemben részesült, a nemzeti jogszabályok szerint az e másik tagállamba történő kitoloncolás céljából őrizetbe veszik, ha ebben az összefüggésben először felszólították ugyan e személyt az e tagállam területére történő távozásra, ezt követően nem hoztak kiutasítási határozatot?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 27 A kérdést előterjesztő bíróság kérdésével lényegében arra keres választ, hogy a 2008/115 irányelv 3., 4., 6. és 15. cikkét akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes, hogy valamely tagállam egy területén jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt – anélkül, hogy azt megelőzően vele szemben kiutasítási határozatot hoztak volna –, idegenrendészeti őrizetbe vesz ezen állampolgárnak egy másik tagállam felé, kényszer alkalmazásával történő átadása céljából, amely tagállamban ezen állampolgár menekült jogállással rendelkezik, amennyiben ugyanezen állampolgár megtagadta, hogy eleget tegyen annak, a vele szemben hozott utasításnak, hogy e másik tagállamba távozzon.
- 28 A 2008/115 irányelv (2) preambulumbekkezdése értelmében az irányelv célja a közös normákon alapuló hatékony visszatérési és hazatelepülési politika létrehozása annak érdekében, hogy az érintett személyek emberséges módon, és alapvető jogaik és méltóságuk teljes mértékű tiszteletben tartása mellett térhessenek vissza hazájukba. Ezen irányelv (4) preambulumbekkezdése e tekintetben pontosítja, hogy e hatékony visszatérési politika a jól szervezett migrációs politika egyik elengedhetetlen elemét képezi. Amint az a 2008/115 irányelv címéből és 1. cikkéből egyaránt következik, az irányelv ebből a célból olyan „közös normákat és eljárásokat” állapít meg, amelyeket minden tagállamnak alkalmaznia kell a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok visszatérésével kapcsolatban (2020. szeptember 17-i JZ [Szabadságvesztés-büntetés belépési tilalom esetén] ítélet, C 806/18, EU:C:2020:724, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 29 E tekintetben emlékeztetni kell először is arra, hogy a 2008/115 irányelv – a 2. cikkének (2) bekezdésében foglalt kivételekre is figyelemmel – alkalmazandó minden harmadik országbeli állampolgárra, aki jogellenesen tartózkodik valamely tagállam területén (lásd ebben az értelemben:

2016. június 7-i Affum ítélet, C-47/15, EU:C:2016:408, 61. pont; 2019. március 19-i Arib és társai ítélet, C-444/17, EU:C:2019:220, 39. pont). Az említett irányelv 3. cikkének 2. pontja a „jogellenes tartózkodás” fogalmát úgy határozza meg, mint „olyan harmadik országbeli állampolgár jelenléte valamely tagállam területén, aki [...] az adott tagállamban érvényes [...] beutazási, tartózkodási vagy letelepedési feltételeknek nem vagy már nem felel meg”.

- 30 E fogalommeghatározásból az következik, hogy bármely harmadik országbeli állampolgár, aki valamely tagállam területén – az ott érvényes beutazási, tartózkodási vagy letelepedési feltételeknek való megfelelés nélkül – jelen van, pusztán emiatt jogellenesen tartózkodik ott (2016. június 7-i Affum ítélet, C-47/15, EU:C:2016:408, 48. pont). Ez az eset állhat fenn még akkor is, ha ez az állampolgár, mint a jelen ügyben, érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkezik egy másik tagállamban, mivel ez utóbbi menekült jogállást biztosított a számára.
- 31 Egyébiránt, mivel e harmadik országbeli állampolgár a 2008/115 irányelv hatálya alá tartozik, kiutasítása érdekében – főszabály szerint – az irányelvben előírt közös normáknak és eljárásoknak kell rá vonatkoznuk, amíg a tartózkodás adott esetben nem válik szabályossá (lásd ebben az értelemben: 2016. június 7-i Affum ítélet, C-47/15, EU:C:2016:408, 61. és 62. pont).
- 32 Ebből a szempontból az következik egyrészt a 2008/115 irányelv 6. cikkének (1) bekezdéséből, hogy amennyiben megállapítást nyert a tartózkodás jogellenes jellege, minden harmadik országbeli állampolgárral szemben kiutasítási határozatot kell hozni, az említett cikk (2)–(5) bekezdésében előírt kivételek sérelme nélkül és az ezen irányelv 5. cikkében rögzített követelmények szigorú tiszteletben tartása mellett. Ezen irányelv 3. cikke (3) bekezdésének megfelelően e kiutasítás ezen állampolgár származási országába, egy tranzit országba vagy egy olyan harmadik országba irányul, ahova az érintett harmadik országbeli állampolgár önkéntesen vissza kíván térni, és amely őt befogadja.
- 33 A 2008/115 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésétől eltérve e cikk (2) bekezdése akként rendelkezik egyrészt, hogy ha a valamely tagállam területén jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár tartózkodási engedéllyel rendelkezik egy másik tagállamban, haladéktalanul távoznia kell e tagállam területére.
- 34 Mindamellett, e rendelkezés értelmében, amennyiben az érintett harmadik országbeli állampolgár nem teljesíti ezt a kötelezettséget, vagy ha azonnali távozása a közrend érdekében vagy nemzetbiztonsági okokból szükséges, az a tagállam, amelynek területén ez az állampolgár jogellenesen tartózkodik, kiutasítási határozatot hoz vele szemben.
- 35 E 6. cikk (2) bekezdéséből az következik tehát, hogy ha a valamely tagállam által kiadott tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgár jogellenesen tartózkodik egy másik tagállam területén, lehetővé kell tenni számára, hogy azon tagállamba távozzon, amely kiadta számára a tartózkodási engedélyt, ahelyett hogy rögtön a származási országába való visszatérésre köteleznék, feltéve többek között, hogy erre a közrend érdekében vagy nemzetbiztonsági okokból nincs szükség (lásd ebben az értelemben: 2018. január 16-i E ítélet, C-240/17, EU:C:2018:8, 46. pont).
- 36 Ugyanakkor e rendelkezés nem értelmezhető úgy, hogy a 2008/115 irányelv hatálya alóli kivételt fogalmaz meg, amely kiegészítené az irányelv 2. cikkének (2) bekezdésében kifejtetteket, és lehetővé tenné a tagállamoknak azt, hogy kivonják a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat a visszatéréssel kapcsolatos közös normák és eljárások hatálya alól, amikor ezek az állampolgárok megtagadják, hogy haladéktalanul azon tagállam területére távozzanak, amely számukra tartózkodási jogot biztosít (lásd analógia útján: 2016. június 7-i Affum ítélet, C-47/15, EU:C:2016:408, 82. pont).

- 37 Ellenkezőleg, amint az a jelen ítélet 34. pontjában bemutatást nyert, ilyen esetben annak a tagállamnak, amelynek területén a harmadik országbeli állampolgár jogellenesen tartózkodik, főszabály szerint, a 2008/115 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett (2) bekezdése értelmében, az említett állampolgárnak az Unió területéről való kiutasítását elrendelő határozatot kell hoznia (lásd ebben az értelemben: 2018. január 16-i E ítélet, C-240/17, EU:C:2018:8, 45. pont).
- 38 Másodszor, a Bíróság elé terjesztett ügyiratokból kitűnik, hogy a holland hatóságok számára jogilag lehetetlen volt, hogy a 2008/115 irányelv 6. cikkének (2) bekezdésével összhangban kiutasítási határozatot hozzanak az alapügyben szereplő, harmadik országbeli állampolgárokkal szemben, miután ezen állampolgárok megtagadták, hogy eleget tegyenek a velük szemben hozott, arra vonatkozó utasításnak, hogy visszatérjenek azon tagállam területére, ahol tartózkodási engedéllyel rendelkeznek.
- 39 Minden kiutasítási határozatnak meg kell jelölnie ugyanis a 2008/115 irányelv 3. cikkének 3. pontjában említett harmadik országok közül azt, amelybe azon harmadik országbeli állampolgár kiutasítása irányul, aki a határozat címzettje (lásd ebben az értelemben: 2020. május 14-i Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság ítélet, C-924/19 PPU és C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 115. pont).
- 40 Márpedig vitathatatlan egyrészt az, hogy az alapügyben szereplő harmadik országbeli állampolgárok a Holland Királyságtól eltérő tagállamban élveznek menekült jogállást. Ezen állampolgárok tehát nem küldhetők vissza származási országukba a visszatérés tilalma elvének megsértése nélkül, amely elvet az Európai Unió Alapjogi Chartájának 18. cikke és 19. cikkének (2) bekezdése biztosítja, és amelyet, amint arra a 2008/115 irányelv 5. cikke emlékeztet, a tagállamoknak ezen irányelv végrehajtása során tiszteletben kell tartaniuk, tehát akkor is, amikor kiutasítási határozat meghozatalát tervezik (lásd ebben az értelemben: 2018. június 19-i Gnandi ítélet, C-181/16, EU:C:2018:465, 53. pont).
- 41 Másrészt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy ezen állampolgárok tranzit országba vagy olyan harmadik országba sem küldhetők vissza, ahova önkéntesen vissza kívánnának térni, és amely őket befogadja a 2008/115 irányelv 3. cikkének 3. pontja értelmében.
- 42 Ebből az következik, hogy az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között, amikor a 2008/115 irányelv 3. cikkének 3. pontjában említett egyik ország sem szolgálhat a visszatérés célországául, az érintett tagállam számára jogilag lehetetlen azon, a 2008/115 irányelv 6. cikkének (2) bekezdésében előírt kötelezettség végrehajtása, hogy kiutasítási határozatot hozzon a területén jogellenesen tartózkodó azon harmadik országbeli állampolgárral szemben, aki megtagadja, hogy haladéktalanul távozzon annak a tagállamnak a területére, ahol tartózkodási engedéllyel rendelkezik. Egyébiránt egyetlen, ezen irányelv által előírt norma vagy eljárás sem teszi lehetővé ezen állampolgár kitoloncolásának végrehajtását, jóllehet ő jogellenesen tartózkodik valamely tagállam területén.
- 43 Harmadszor emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/115 irányelvnek nem célja a külföldiek tartózkodására vonatkozó tagállami szabályok egészének harmonizálása (2011. december 6-i Achughbabian ítélet, C-329/11, EU:C:2011:807, 28. pont). A 2008/115 irányelv által bevezetett közös normák és eljárások ugyanis csupán a kiutasítási határozatok elfogadására és végrehajtására vonatkoznak (lásd ebben az értelemben: 2011. december 6-i Achughbabian ítélet, C-329/11, EU:C:2011:807, 29. pont; 2018. május 8-i K. A. és társai [Családegyesítés Belgiumban] ítélet, C-82/16, EU:C:2018:308, 44. pont).
- 44 A 2008/115 irányelvnek különösen nem célja azon harmadik országbeli állampolgárok valamely tagállam területén való jogellenes tartózkodása következményeinek meghatározása, akikkel szemben nem hozható harmadik országba való kiutasításról szóló határozat (lásd analógia útján: 2014. június 5-i Mahdi ítélet, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, 87. pont). Ugyanez az eset áll fenn, ha – mint a jelen ügyben – ez a lehetetlenség éppen a visszaküldés tilalma elvének alkalmazásából ered.

- 45 Ebből az következik, hogy egy, az alapügyben szereplő helyzethez hasonló helyzetben, amikor semmilyen kiutasítási határozat nem hozható, a tagállam arra vonatkozó határozatára, hogy a területén jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt kényszer alkalmazásával egy másik, olyan tagállamnak adja át, amely ezen állampolgár számára menekült jogállást ismert el, nem a 2008/115 irányelv által bevezetett normák és közös eljárások az irányadók. E helyzet tehát nem ezen irányelv hatálya alá, hanem kizárólag e tagállam jogellenes bevándorlás területén fennálló hatáskörének gyakorlása körébe tartozik. Következésképpen ugyanez vonatkozik az ilyen állampolgár idegenrendészeti őrizetbe való vételére, amelyet ilyen körülmények között rendeltek el az azon tagállam felé történő átadásának biztosításának céljából, amelyben menekült jogállással rendelkezik.
- 46 Közelebbről, sem a 2008/115 irányelv 6. cikkének (2) bekezdése, sem ezen irányelv bármely más rendelkezése nem akadályozza, hogy az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között valamely tagállam idegenrendészeti őrizetbe helyezzen egy, a területén jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt egy másik, olyan tagállamba történő átadásának végrehajtása céljából, amelyikben ezen állampolgár tartózkodási engedéllyel rendelkezik, anélkül, hogy e tagállam ezt megelőzőleg kiutasítási határozatot hozott volna, amennyiben az adott helyzetben ilyen határozat nem hozható.
- 47 Végül hozzá kell tenni, hogy az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között harmadik országbeli állampolgár kényszer alkalmazásával történő átadása és őrizetbe vétele során teljes mértékben tiszteletben kell tartani az alapvető jogokat, és különösen az 1950. november 4-én, Rómában aláírt, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben, valamint a menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-án Genfben aláírt egyezményben biztosított jogokat (2011. december 6-i Achughabian ítélet, C-329/11, EU:C:2011:807, 49. pont; 2015. október 1-jei Celaj ítélet, C-290/14, EU:C:2015:640, 32. pont; 2020. szeptember 17-i JZ [Szabadságvesztés-büntetés belépési tilalom esetén] ítélet, EU:C:2020:724, 41. pont].
- 48 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/115 irányelv 3., 4., 6. és 15. cikkét akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes, hogy valamely tagállam egy területén jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt idegenrendészeti őrizetbe vesz ezen állampolgárnak egy másik tagállam felé, kényszer alkalmazásával történő átadása céljából, amely tagállamban ezen állampolgár menekült jogállással rendelkezik, amennyiben ugyanezen állampolgár megtagadta, hogy eleget tegyen annak, a vele szemben hozott utasításnak, hogy e másik tagállamba távozzon, és nem hozható kiutasítási határozat vele szemben.

A költségekről

- 49 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3., 4., 6. és 15. cikkét akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes, hogy valamely tagállam egy területén jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt idegenrendészeti őrizetbe vesz ezen állampolgárnak egy másik tagállam felé, kényszer alkalmazásával történő átadása céljából, amely tagállamban ezen állampolgár menekült jogállással rendelkezik, amennyiben ugyanezen állampolgár megtagadta, hogy eleget tegyen annak, a vele szemben hozott utasításnak, hogy e másik tagállamba távozzon, és nem hozható kiutasítási határozat vele szemben.

Aláírások